

Riippumattoman tuen mallin ajatellaan vastaavan tilanteisiin, jossa on tarvetta muutokselle.

Taustalla voi olla esimerkiksi tunnistamattomat toiveet ja tavoitteet, elämänmuutostilanne, ristiriitainen tilanne, tarve oman tahdon esiin tuomiselle, nykyisten palveluiden sopimattomuus, halu edetä elämässä, tarve sosiaaliselle aktivoitumiselle tai halu löytää oma paikka tai yhteisö. Keskeistä on, että oikeudet ja mahdollisuudet valintojen ja päätösten tekoon on tunnustettu ja ne tukevat henkilön omannäköistä elämää.

Malli nojaa vahvasti henkilön toimijuuden kasvamiseen ja sen kasvuprosessin tukemiseen.

Toimijuus toimii mallissa ikään kuin kaiteena, johon henkilö nojaa prosessin ajan. Kaide voidaan kuvata myös velvoittavana ohjenuorana sekä tukihenkilölle, että muille henkilön elämässä oleville henkilöille.

Mallin kulmakiviä ovat henkilön itsemääräämisoikeus ja päätöksenteossa tukeminen. Malli toimii vahvasti osana henkilökohtaisen budjetoinnin kokonaisuutta ja on yksi riippumattoman tukihenkilön työkaluista.

Kasvuprosessin nähdään kukoistavan henkilön ja tukihenkilön välisessä vuorovaikutuksessa, joka pyrkii yhteisen kielen löytymiseen ja luottamuksellisen suhteen rakentamiseen.

Vuorovaikutuksen tulee olla avointa ja pyrkiä edistämään henkilön tarpeita ja toiveita monipuolisesti henkilön omista lähtökohdista käsin. Vuorovaikutussuhde rakentuu henkilön omien voimavarojen ja vahvuuksien tunnistamiseen ja tunnustamiseen.

Henkilö nähdään kyvykkäänä, mutta oikeutettuna tarvitsemaansa tukeen muodostaakseen mielipiteitä ja ratkaisemaan ongelmia.

Vuorovaikutussuhde on valmennuksellinen ja pyrkii tavoitteellisesti lisäämään henkilön valmiuksia itsearviointiin ja itsevarmuuteen sekä vastuunottoon. Valmennuksellisuus pitää sisällään myös prosessin sanallistamisen elementtejä – tukihenkilö varmistaa toiminnallaan, että henkilön kasvu toimijaksi mahdollistuu.

Riippumattoman tuen prosessin aikana käydään säännöllisin väliajoin läpi missä mennään ja ennakoitaan tulevaa. Tämä on tärkeää, jotta henkilö oppii itse valmistautumaan ja toimimaan erilaisissa tilanteissa.

Ihmisen oma motivaatio on prosessin lähtökohta ja välttämätön toimijuuteen kasvamisessa.

Toimijuuden käytännön ilmentymänä henkilö toimii itse omien asioidensa esiin tuojana, tuottaen itse itseään koskevaa tietoa ja siirtäen sitä eteenpäin esimerkiksi palvelusuunnittelun kontekstissa.

Vuorovaikutukseen vahvasti nojaava riippumattoman tuen malli voidaan jakaa karkeasti eri työskentelyn vaiheisiin.

Ensimmäisen vaiheen - kohtaamiseen pyritään panostamaan niin, että yhteinen työskentely lähtee parhaille mahdollisille urille.

Kohtaaminen sisältää vahvoja ennakoinnin elementtejä.

Ennakointi nähdään henkilön eduksi, ja vaatii täten tukihenkilöltä vahvaa toimijuuden ja yksilöllisyyden näkökulmien huomioimista.

Tukihenkilön tulee mennä tilanteeseen avoimin mielin, luottaen henkilön kyvykkyyteen toimia asiantuntijana omassa elämässään.

Tutustumiselle ja vuorovaikutukselle annetaan aikaa, jotta yhteistyö alkaa muotoutua henkilölle sopivalla tavalla.

On ensiarvoisen tärkeää erottaa henkilön hyväksi oleva ennakointi mahdollisista olemassa olevista ajatuksista ja käytänteistä, joita hänestä tai hänelle on muotoutunut.

Riippumattoman tuen malli pyrkii vastaamaan henkilön tarpeeseen suunnitella ja toteuttaa omannäköistä elämää ja on täten kiistatta, juurikin kyseisen henkilön kasvutarina.

Yksilöllisyys on työskentelyn lähtökohta ja tulee pitää mielessä koko prosessin ajan.

Yksilöllisyyden tukeminen rakentuu vastavuoroisessa vuorovaikutuksessa ja pitää sisällään erilaisten vaihtoehtojen tutkimisen ja vertaamisen sekä oikea-aikaisen toiminnan yksilöllisen tuen suunnittelua ja toteutusta varten.

Henkilön oikeudet ja mahdollisuus ennakointiin sekä valmistautumiseen ovat isossa roolissa henkilön toimijuuden tukemisessa mahdollistaen täyden kansalaisuuden.

Tukihenkilö valitsee työnsä tueksi juuri kyseisen henkilön kanssa toimivat ja tarvittavat työkalut.

Riippumaton tukihenkilö toimii henkilön tukena oman(näköisen) elämän suunnittelussa.

Elämänsuunnittelu nähdään laajana kokonaisuutena, eikä rajoitu vain mahdollista tukea tarjoaviin palveluihin.

Tukihenkilöllä on etsivä työote sisältäen henkilön kokonaisvaltaisen huomioinnin, etsien keinoja, mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja vastaamaan henkilön toiveisiin, tarpeisiin ja mahdollisiin tavoitteisiin.

Tukihenkilö toimii "elämän tulkkina" ja mahdollistaa työskentelyllä henkilölle valinnan paikkoja.

Valinnan paikat mahdollistuvat asioiden äärellä pysähtymällä ja pohtimalla niitä laajasti.

Tukihenkilö toimii tarvittaessa tiedon pilkkomisen tukena selkokielistämällä asioita ja varmistaen, että henkilö ymmärtää ja muistaa keskusteluissa läpikäytyt asiat myös myöhemmin, kun on aika toimia. Riippumattoman tuen malli tukeutuu vahvasti kokeilemisen mahdollisuuksiin. Kokeilemisen mahdollisuuksien nähdään luovan vankkaa perustaa henkilön tekemille valinnoille elämässään.

Tukihenkilö pyrkii luomaan ilmapiiriä, jossa henkilöllä on mahdollisuus yrittää, kokeilla uudelleen, erehtyä, tehdä virheitä ja reagoida sekä harjoitella kaikkea edellä mainittuja. Kokemusten, yhteisöjen ja verkostojen äärelle saattaminen, sinnikäs kokeilu ja henkilön epämurkavuusalueilla toimiminen rikastuttavat henkilön kokeilemisen ja valintojen teon mahdollisuuksia tuoden näin rohkeutta elämään.

Myös henkilön reagoitokyky ja ongelmanratkaisukyky kehittyvät kokeilujen myötä.

Riippumattoman tuen malli pyrkii mahdollistamaan henkilölle ihmislähtöisyyden ja joustavuuden sen toteutumiselle.

Joustavuus konkretisoituu avoimen arvioivan kulttuurin myötä. Tehdyt valinnat nähdään sen hetken valinnoiksi ja ihmiselle annetaan joustavasti mahdollisuuksia arvioida tekemiään valintoja ja tehdä tarpeelliseksi näkemiään muutoksia valintoihin ja valitsemiinsa suuntiin (suunnan tarkistus).

Tukihenkilö toimii henkilön tukena suunnitelmien muovaamisessa ja pyrkii varmistamaan osaltaan, että suunnitelmat ovat toteutettavissa henkilön toiveiden mukaisesti. Tukihenkilö pyrkii edellä kuvatun prosessin myötä saattamaan henkilön uuden äärelle.